

บทบาทของห้องสมุดกับการ ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย ในโรงพยาบาลนครปฐม

สุมาลี นาคทนอมทรัพย์ ค.บ. (บรรณารักษศาสตร์)*

บทนำ

เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) กระทรวงสาธารณสุข โดยกองโรงพยาบาลภูมิภาคจึงได้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาสาธารณสุขให้สอดคล้องกับแนวนโยบายดังกล่าว เพื่อให้เป็นแม่บทสำหรับโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาโรงพยาบาล จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ห้องสมุดโรงพยาบาลนครปฐมจึงได้จัดทำแผนงาน/โครงการของหน่วยงานขึ้น โดยให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของกองโรงพยาบาลภูมิภาค ในที่นี้จะขอยกกล่าวถึงเฉพาะแผนงานวิจัยระบบสาธารณสุข ซึ่งเป็นแผนงานที่กองโรงพยาบาลภูมิภาคได้ตั้งวัตถุประสงค์เฉพาะเอาไว้ กล่าวคือเพื่อพัฒนาการวิจัยระบบสาธารณสุขและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม อันจะนำไปสู่การปรับปรุงระบบบริการสาธารณสุขให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้ตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ห้องสมุดโรงพยาบาลนครปฐมในฐานะหน่วยงานสนับสนุนและส่งเสริมได้ตระหนักถึงเหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาการวิจัยระบบสา-

ธารณสุขโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม จึงได้นำแนวนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติโดยมีขั้นตอนในการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยในโรงพยาบาลนครปฐม ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงานของห้องสมุดในการ ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยของโรง- พยาบาลนครปฐม

(ในช่วงแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534)

ระยะที่ 1 พัฒนาความพร้อมของข้อมูลข่าวสาร (พ.ศ. 2530-2531) สืบเนื่องจากการทำแผนงานโครงการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยของโรงพยาบาลนครปฐม จึงได้ดำเนินการในระยะแรกดังนี้

1. รวบรวมหนังสือ/เอกสารงานวิจัยไว้ต่างหาก มีสัญลักษณ์ที่เด่นชัดให้ผู้ใช้อ้างอิงสามารถค้นหาได้สะดวก รวดเร็ว
2. จัดหาหนังสือและเอกสารงานวิจัยไว้ให้บริการ
3. ทำดัชนีวารสาร** เพื่อช่วยในการค้นคว้า
4. จัดบริการแนะนำการเขียนบรรณานุกรม

*ฝ่ายวิชาการ โรงพยาบาลนครปฐม นครปฐม 73000

**ดัชนีวารสารมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้ข้อสนเทศตรงประเด็นและชี้แหล่งของ

ข้อสนเทศได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ช่วยประหยัดแรงงานทางการวิจัยและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับห้องสมุดทุกประเภท

5. รวบรวมข้อมูลด้านงานวิจัย ได้แก่ แหล่งทุน ข่าวก้าวหน้าของงานวิจัย ตีพิมพ์ ประเด็น ประเด็นเสี่ยง ตามสาย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์งานวิจัยในโรงพยาบาล

ระยะที่ 2 พัฒนางานบริการที่สนับสนุนงานวิจัย (พ.ศ. 2531-2532) โดยพิจารณาแหล่งข้อมูลที่จะขอความร่วมมือระหว่างห้องสมุด เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และขอความร่วมมือจากแหล่งข้อมูลภายในจังหวัดนครปฐมคือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร (พระราชวังสนามจันทร์) ในด้านข้อมูลทั่วไป และขอความร่วมมือจากหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในข้อมูลด้านการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งได้จัดบริการที่สนับสนุนงานวิจัยดังนี้

1. บริการยืมระหว่างห้องสมุด
2. บริการรวบรวมบรรณานุกรม
3. บริการถ่ายเอกสารระหว่างห้องสมุด
4. เป็นกองบรรณาธิการจัดทำวารสารแพทย์เขต 7 เพื่อสนับสนุนให้แพทย์ในเขต 7 ได้เสนอผลงานวิจัยทางวิชาการแพทย์และสาธารณสุข อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัย

ระยะที่ 3 พัฒนาข้อมูลข่าวสารให้ทันต่อความก้าวหน้าของเทคโนโลยี (พ.ศ. 2532-2533) ปัจจุบันความต้องการข้อมูลข่าวสารเฉพาะด้านมีสูงมากขึ้นเนื่องจากการพัฒนางานวิจัยภายในโรงพยาบาลมีสูงขึ้นเป็นลำดับ แต่ก็ติดขัดที่ปัญหาทางเทคโนโลยี เช่น การขาดแคลนคอมพิวเตอร์ที่จะใช้ในงานพัฒนาข้อมูลข่าวสารให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่มีราคาสูงมาก โรงพยาบาลนครปฐมยังไม่สามารถดำเนินการจัดหาได้ ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งที่จะสนับสนุนงานวิจัยในด้านข้อมูลข่าวสาร จึงดำเนินการเพื่อให้ผู้ทำการวิจัยได้รับข้อมูลที่สะดวก รวดเร็ว และสมบูรณ์ ดังนี้

1. บริการสืบค้นข้อมูลระหว่างห้องสมุด จาก CD-Rom Medline โดยขอความร่วมมือจากหอสมุดคณะ

แพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยทำจดหมายขอบริการเรื่องต่าง ๆ ซึ่งได้รับข้อมูลตามที่ผู้ทำการวิจัยต้องการ แต่จะค่อนข้างล่าช้าเนื่องจากขั้นตอนรับ-ส่งข้อมูลมีมาก

2. บริการโทรสาร โรงพยาบาลนครปฐมมีเครื่องโทรสารซึ่งทำให้ห้องสมุดสามารถใช้ติดต่อรับ-ส่งข้อมูลต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น

ระยะที่ 4 การนำคอมพิวเตอร์มาใช้งานห้องสมุดเพื่อพัฒนาข้อมูลข่าวสาร (พ.ศ. 2533-2534) ได้มีแนวคิดที่จะนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานบริหารจัดการห้องสมุดโรงพยาบาลนครปฐม โดยสืบเนื่องมาจากโครงการพัฒนาระบบการบริหารงานโรงพยาบาลด้วยคอมพิวเตอร์ ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยจะทดลองใช้ใน 3 โรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลนครปฐม โรงพยาบาลสมุทรสงคราม และโรงพยาบาลสุรินทร์ โดยดำเนินการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในงาน 7 งานของแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งงานที่ห้องสมุดรับผิดชอบคือ งานระบบข้อมูลเอกสารทางวิชาการ จึงนับเป็นโอกาสดีของห้องสมุดที่จะพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารตลอดจนการบริการที่สะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในด้านงานวิจัยในโรงพยาบาล จึงได้ดำเนินการดังนี้

1. บริการสืบค้นข้อมูลระหว่างห้องสมุดด้วยไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โมเด็ม และโทรศัพท์ประกอบในการติดต่อสื่อสาร สามารถเรียกใช้ข้อมูลจาก CD-Rom Medline ได้โดยตรง ห้องสมุดโรงพยาบาลนครปฐม จะสมัครเป็นสมาชิกกับหอสมุดคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อบริการสืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเองจากเครื่องคอมพิวเตอร์

2. ใช้คอมพิวเตอร์จัดเก็บข้อมูลและบริการค้นข้อมูลแก่ผู้ทำงานวิจัยดังนี้

- ข่าวและความเคลื่อนไหวในวงการงานวิจัย
- เอกสารการวิจัย รายงานการอบรม สัมมนา และประชุมทางวิชาการ
- บทความจากวารสาร

- ทำเนียบงานวิจัยที่กำลังดำเนินการ และที่ทำเสร็จแล้ว

- ทำเนียบนักวิจัย ทั้งของรัฐบาลและเอกชน

- รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

สรุป

เมื่อเทคโนโลยีทางด้านต่าง ๆ ได้พัฒนาไปดูเหมือนจะไม่มีจุดสิ้นสุดหรือหยุดนิ่ง ห้องสมุดโรงพยาบาลนครปฐมก็ต้องพัฒนาตนเองให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อที่จะสามารถนำมาใช้กับงานห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับแผนพัฒนาสาธารณสุขตลอดจนแผนพัฒนาโรงพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้จัดทำแผนงาน/โครงการไว้ อีกทั้งห้องสมุดก็ยังเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนวิถีทางชั้นมูลฐานแก่หน่วยงานอื่นๆ ในโรงพยาบาล โดยจะต้องทำการปรับปรุงและพัฒนางานบริการตลอดจนการจัดทรัพยากรห้องสมุดอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษาและวิจัยในโรงพยาบาลนครปฐมต่อไป

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณอาจารย์จรัส อินทโกสุม และคุณอัญชลี แซ่มชุกกลิ่น แห่งหอสมุดคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ความร่วมมือและช่วย

เหลือสนับสนุนในการค้นข้อมูลข่าวสารมาโดยตลอด

เอกสารอ้างอิง

1. กองโรงพยาบาลภูมิภาค. แผนแม่บทฉบับที่ 1 : แผนพัฒนาสาธารณสุข กองโรงพยาบาลภูมิภาค (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพฯ : กองโรงพยาบาลภูมิภาค, 2530.
2. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. สารนิเทศศาสตร์ : เอกสารประกอบการสัมมนา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2531.
3. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ. ห้องสมุดวันพรุ่งนี้ The library of tomorrow. เอกสารวิชาการจัดพิมพ์เนื่องในการประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี พ.ศ. 2531. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ, 2531.
4. สุชาติ สรณสาพร, กิ่งแก้ว ดำรงศุภกร. ระบบให้ยืมและรับคืนหนังสือโดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์. วารสารห้องสมุด 2531 ; 32 : 78-95.
5. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ฯ. ระบบสารนิเทศแห่งชาติเพื่อการพัฒนา National information system for development. เอกสารวิชาการจัดพิมพ์เนื่องในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2532. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, 2532.